

1.7.2015

Työ- ja elinkeinoministeriö

TEM:n lausuntopyyntö TEM/1210/03.01.01/2015

**LAUSUNTO EHDOTUKSESTA LAIKSI UUSIUTUVILLA ENERGIALÄHTEILLÄ
TUOTETUN SÄHKÖN TUOTANTOTUESTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA**

Työ- ja elinkeinoministeriössä on valmisteltu luonnos hallituksen esitykseksi laiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain muuttamisesta, jolla on tarkoitus toteuttaa pääministeri Sipilän hallitusohjelman mukaista tuulivoimatuen rajoittamista.

Esityksen mukaan tuulivoimalan hyväksyminen syöttötariffijärjestelmään edellyttäisi voimassa olevaa kiintiöpäätöstä. Kiintiöpäätöstä ei kuitenkaan enää olisi mahdollista tehdä, kun syöttötariffijärjestelmään hyväksymistä koskevien päätösten ja tehtyjen kiintiöpäätösten perusteella tuulivoimaloiden generaattoreiden yhteenlaskettu nimellisteho on ensimmäisen kerran ylittänyt syöttötariffijärjestelmään hyväksyttävän tuulivoimaloiden kokonaiskapasiteetin.

Esityksen mukaan kiintiöpäätös olisi voimassa enintään marraskuuhun 2017. Kiintiöpäätös olisi kuitenkin voimassa marraskuuhun 2018, jos kyse on merituulivoimalan kokeiluhankkeesta, jonka investointia varten on myönnetty valtiontukea.

Esityksellä ei muuteta syöttötariffijärjestelmään enintään hyväksyttävää tuulivoimaloiden kokonaiskapasiteettia. Tämä kokonaiskapasiteetti on tulossa täyteen kiintiöpäätösten ja vireillä olevien kiintiöpäätöstä koskevien hakemusten perusteella. Sähkön tuottajien kiintiöhakemusten yhteydessä toimittamien hankesuunnitelmien mukaan kiintiöpäätöksen saaneet hankkeet toteutuisivat kiintiöpäätöksen voimassaolon aikana. Lähtökohtaisesti tätä ei voi kyseenalaistaa. Osa hankkeista saattaisi kuitenkin viivästyä, jolloin niitä ei enää olisi mahdollista hyväksyä syöttötariffijärjestelmään. Alustavan arvion mukaan näitä viivästyviä hankkeita olisi noin 10-15 prosenttia tuulivoimaloiden kokonaiskapasiteetista, mikä tarkoittaisi noin 0,5-0,8 terawattituntia alemmaa vuosituotantoa.

Valtiovarainministeriö toteaa lausuntonaan oman toimialansa osalta seuraavaa.

Osana pääministeri Sipilän hallitusohjelman sopeutustoimia hallituksen tarkoituksena on ollut rajoittaa tuulivoimakiintiötä, josta maksetaan syöttötäriiffia. Kiintiötä arveltiin voitavan rajoittaa 2500 megavoltttiampeerista 2000 megavoltttiampeeriin, jolla saavutettaisiin noin 12 miljoonan euron säästö vuonna 2018, 42 miljoonaa euroa vuonna 2019 ja 59 miljoonaa euroa vuonna 2020. Pysyvää säästöä ei toimenpiteestä arvioitu tulevan, koska syöttötäriiffijärjestelmä on ajallisesti rajattu. Hallitusohjelman tultua julki toiminnanharjoittajat tekivät runsaasti kiintiöhakemuksia, minkä vuoksi säästön toteutuminen on vaikeutunut. Työ- ja elinkeinoministeriön mukaan nyt lausunnolla olevalla esityksellä voitaisiin aikaansaada noin 30–45 miljoonan euron säästö vuonna 2020 eli noin 50–75 prosenttia hallitusohjelmassa tavoitellusta. Säästö olisi todennäköisesti hieman takapainoisempi kuin hallitusohjelmassa.

Esityksen säästövaikutusta on vaikea arvioida. Vaikutus perustuu siihen, että kaikki kiintiöpäätöstä hakeneet hankkeet eivät toteudu kiintiöpäätöksen voimassaoloaikana eli kahden vuoden sisällä. Työ- ja elinkeinoministeriön alustavan arvion mukaan näitä viivästyviä hankkeita olisi 10–15 prosenttia tuulivoimaloiden kokonaiskapasiteetista. Toisin sanoen 25–40 prosenttia hallitusohjelman julkistamisen aikoihin ja sen jälkeen tehtyjen, mutta vielä kiintiöön mahtuvien hakemusten hankkeista jäisi toteutumatta. Arvio vaikuttaa toisaalta melko korkealta, mutta jos ottaa huomioon, että nämä hakemukset ovat suurimmaksi osaksi sellaisia, joita toiminnanharjoittajat eivät olisi alun perin vielä hankkeen keskeneräisyyden vuoksi halunneet tehdä, voi arvio toteutuakin. Vasta jälkikäteen, marraskuun 2017 jälkeen voidaan nähdä, miten suuri säästö tällä esityksellä saavutettaisiin. Säästövaikutukset tulee niiden epävarmuuden vuoksi arvioida maltillisesti.

Työ- ja elinkeinoministeriössä on havaittu, että tuulivoimaloiden megavoltttiampeerin mukaiset näennäistehot (nimellistehot) ovat olleet keskimäärin 20 prosenttia korkeammat kuin vastaavat megawatin mukaiset pätötehot (sähköntuotantotehot). Syynä eroon ovat tuulivoimaloiden synnyttämät loistehot. Tästä syystä 2500 megavoltttiampeerin kiintiöllä ei saavutettaisi mm. tuotantotukilakiesityksessä (HE 152/2010) tavoiteltua 6 terawattitunnin tuotantoa, vaan vuosituotanto olisi noin 10 prosenttia pienempi. Tämän huomion vuoksi tuulivoiman syöttötäriiffimääräraha-arviota voidaan alen-taa. Työ- ja elinkeinoministeriö arvioi esityksessään, että tästä johtuen määrärahataso olisi 35–40 miljoonaa euroa matalampi vuonna 2020. Hallitusohjelman mukainen säästö ja alempien sähköntuotantotehot johtaisivat yhteensä 70–80 miljoona euroa alempaan määrärahatasoon vuoden 2020 tassossa.

Valtiovarainministeriö katsoo, että 2500 megavoltttiampeerin kiintiö on tuulivoimatuen enimmäistasoa rajaava tekijä. Se on myös säädetty järjestelmään hyväksyttävien tuulivoimaloiden yhteenlasketun nimellistehon ylärajaksi tuotantotukilain 6 §:ssä. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan aiempia oletuksia alemmissa sähköntuotantotehoissa on kyse teknisestä muutoksesta johtuvasta automaattisäästöstä. Oletuksia pienemmästä sähköntuotannosta johtuvaa määräraha-arvion vähentymistä ei siis voida sisällyttää hallitusohjelman mukaiseen säästöön.

Kaiken kaikkiaan esitys on kannatettava tavoitteessaan saavuttaa hallitusohjelmassa asetetut tuulivoimalla tuotetun energian tuotantotuen säästöt. Säästövaikutukset näyttäisivät kuitenkin jäävän vain noin puoleen hallitusohjelmassa tavoitellusta, vaikkakin muiden muutosten vuoksi määräraha-arvio vuonna 2020 näyttäisi alittavan tavoitetason.

Osastopäällikkö, budjettipäällikkö

Hannu Mäkinen

Neuvotteleva virkamies

Taina Eckstein